קב: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

איספא. נתרפא: **אמרו לו.** תלמידיו לא קבלת עילווך וכו': **אמר אינהו מי הדרו בהו.** מדרכם הרעה דאנא אהדר לי מלדרוש: **אוקי אשלשה מלכים.** אוקי סיוס הך פירקא עד שהגיעו לג' מלכים: **אמר למחר נפתח בחברין.** נדרוש בחברינו שהיו תלמידי חכמים כמותנו ואין להם חלק לעתיד: **א"ל.**

מנשה בחלוס חברך וחבריא דאכיך אנן. כלומר וכי סבור אתה שנהיה חבירך וחבירי דאכיך: **מהיכא בעיס למישרא המוציא.** איך יודע מאיזה מקום בפת אתה צריך לבצוע המוציא: **וחבירך קריס לן.** ואתה קורא אותנו חבירך: **מהיכא דקריס בשולא.** דרפתא ממקום שנקרמין פניה של פת בתנור דהיינו מלמעלה או מסביבות הפת או משוליו אבל באמצע לא שאם הניחו לפניו פרוסה של לחם לא יהא בולע ומבדר אלא משולי הפת ולא מאמצעיתו. ל"א מהיכא דקדים כלומר מהיכא שמקדים לאפות והיינו הך. ל"א מהיכא דגמר בשולא ממקום שהלחם אפוי יפה ולא מאותו מקום שקורין בשו"ל. ולאשון גרסה: **סויס נקוע שיפולי גלימך.** היית מגבה שפת חלוקך מכין רגליך כדי שתהא קל לרוץ והיית רץ לשם מפני יגר עבודת כוכבים שהיה שולט: **נפקא ברבוותא.** נתמיל לדרוש ברבותיו ולא אמר בחבריו: **אם לשמים.** רע לשמים כדאמרינן (מגילה דף יא.) בחמשורות אם ולאשם[1]: **דכתיב ואם לגרה יולר.** [ווי לגרה] אלמא אם לשון רעה ווי: **אל לעבודה כוכבים.** שהיה אומהה ביומר דכתיב כרחם אב אלמא אב מרחם והני קראי בכדי נקט להו: **ויסי הנקל.** בחאבב כל כתוב [כלומר קלות היו לאחאב כל מעלותיו של ירבעם]: **מפני מה אלה הכפוב בירבעם.** דבכמה מקומות[2] כתיב לא סר מכל חטאת ירבעם ולא כתיב אחאב אע"פ שהיה רשע ממנו: **אחלה לקלקלה.** שהיה מלך לאשון שהקדים את חבשלו: **גם מוכאוסס.** הכי ריסיה דקרא בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי: **משמין בקיר.** ת"ח משית בקירות לבו: **ומיין שבבר אם הפורה דבפיב והיה כל מחמד עיניך ישימו בידם.** והיינו ספר תורה ועל זה השיבו את הנבר הזה לא אוכל לעשות: **ודילמא.** מחמד עיניו היינו עבודת כוכבים: **לא ס"ד.** מדקאמרי ליה זקנים לא תשמע ולא תאבה ואי עבודת כוכבים מי הוו אמרו ליה הכי: **סבי דבהתא.** זקנים שפלים שהיו רשעים כמו שמליגו בחבשלוס דקרי ליה לסבי דבהתא זקנים: **שקול היה.** מחלה עונות ומחלה זכות מדמהדרי כולי האי מי יפתה את אחאב משמע דבקושי גדול נעשה: **רוחו של נבוח.** שלפי שהוא הרג נבות היה רוחו מחזר לפתותו ולהפילו: **דפרע קיניה.** קנאה. הפורע נוקם חמתו ונקמתו מתריע ביתיה כרוח של נבות שנקם כעסו מאחאב ולא ממחיצתו של הקב"ה: **קודר מוכרות.** מוחק שמות שבתורה: **וכופב שם עבודה כוכבים אחריהן.** לפיכך היה מתחבא שאילו היה עושה בפרהסיא לא היו מניחין [לאותו] לעשות כן. קודר כמו (עירובין נח.) מקדרין בהריס ל' (נוקב) [מחטט ונוקב]: **שנאה יה.** ששכח הקב"ה: **שהנשי.** השכיח: **מה אחאב אין לו חלק.** כדאמרן עזוב לעולם הבא: **ובגיהם.** רבי יהודה דאמר יש לו חלק ורבנן דאמרי אין לו חלק: בגלל

איתפח הדר קא דריש אמרי לא קבילת עלך דלא דרשת בהו אמר אינהו מי הדרו בהו דאנא אהדר בי רב אשי אוקי אשלשה מלכים אמר למחר נפתח בחברין אתא מנשה איתחזי ליה בחלמיה אמר חברך וחבירי דאבוך קרית לן מהיכא בעית למישרא המוציא אמר ליה לא ידענא א"ל מהיכא דבעית למישרא המוציא לא גמירת וחברך קרית לן א"ל אגמריה לי ולמחר דרישנא ליה משמך בפירקא א"ל [1]מהיכא דקרים בישולא א"ל מאחר דחכימתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לעבודת כוכבים א"ל אי הות התם הות [2]נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי למחר אמר להו לרבנן נפתח ברבוותא אהאב אח לשמים אב לעבודת כוכבים אח לשמים דכתיב [1]אח לצרה יולד אב לעבודת כוכבים דכתיב [2]כרחם אב על בנים [3]ויהי הנקל לכתו בחטאת ירבעם בן נבט אמר ר' יוחנן קלות שעשה אחאב כחמורות שעשה ירבעם ומפני מה תלה הכתוב בירבעם מפני שהוא היה תחילה לקלקלה [4]גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי א"ר יוחנן אין לך [5]כל תלם ותלם באי שלא העמיד עליו אחאב עבודת כוכבים והשתחוה לו ומנא לן דלא אתי לעלמא דאתי דכתיב [5]והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל עצור בעוה"ז ועזוב לעוה"ב א"ר יוחנן מפני מה זכה עמרי למלכות מפני שהוסיף כרך אחד בארץ ישראל שנאמר [6]ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכברים כסף ויבן את ההר ויקרא [את] שם העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון א"ר יוחנן מפני מה זכה אחאב למלכות כ"ב שנה מפני שכיבד את התורה שניתנה בכ"ב אותיות שנאמר [7]וישלח מלאכים אל אחאב מלך ישראל העירה ויאמר לו כה אמר בן הדד כספך וזהבך לי הוא ונשיך ובניך הטובים לי הם כי אם בעת מחר אשלח את עבדי אליך וחפשו את ביתך ואת בתי עבדיך והיה כל מחמד עיניך ישימו בידם ולקחו ויאמר למלאכי בן הדד אמרו לאדוני המלך כל אשר שלחת (לעבדך) [אל עבדך] בראשונה אעשה והדבר הזה לא אוכל לעשות מאי מחמד עיניך לאו ס"ת דילמא עבודת כוכבים לא ס"ד דכתיב [8]ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם [9](לא תאבה ולא תשמע) ודילמא סבי דבהתא הוו מי לא כתיב [9]ויישר הדבר בעיני אבשלום (והזקנים) [ובעיני כל זקני ישראל] ואמר רב יוסף סבי דבהתא התם לא כתיב וכל העם הכא כתיב וכל העם דאי אפשר דלא הוו בהון צדיקי וכתיב [10]והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו אמר ר"נ אחאב שקול היה שנאמר [11]ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויאמר זה בכה וזה אומר בכה מתקיף לה רב יוסף מאן דכתב ביה [12]רק לא היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני ה' אשר הסתה אותו איזבל אשתו ותנינא בכל יום היתה שוקלת שקלי זהב לעבודת כוכבים ואת אמרת שקול היה אלא אחאב וותרן בממונו היה ומתוך [7]שההנה תלמידי חכמים מנכסיו כיפרו לו מחצה [13]ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן [6]מאי רוח א"ר יוחנן רוחו של נבות היזרעאלי מאי צא אמר רבינא צא ממחיצתי שכן כתיב [14]דובר שקרים לא יכון לנגד עיני אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי דפרע קיניה מחריב ביתיה [15]ויעש אחאב את האשרה ויוסף אחאב לעשות להכעיס את ה' אלהי ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו א"ר יוחנן שכתב על דלתות שמרון אחאב כפר באלהי ישראל לפיכך אין לו חלק באלהי ישראל [16]ויבקש את אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא בשמרון א"ר לוי שהיה קודר אזכרות וכותב עבודת כוכבים תחתיהן מנשה שנשה יה ד"א מנשה שהנשי את ישראל לאביהם שבשמים ומנלן דלא אתי לעלמא דאתי דכתיב [17]בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלים [18]ויעש (הרע) [אשרה] (בעיני ה') כאשר עשה אחאב מלך ישראל מה אחאב אין לו חלק לעוה"ב אף מנשה אין לו חלק לעוה"ב: רבי יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעוה"ב שנאמר [19]ויתפלל מנשה אל ה' ויעתר לו וכו': א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו שנאמר [20]ונתתים לזעוה לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מר סבר בגלל מנשה שעשה תשובה ואינהו לא עבוד ומר סבר בגלל**

[1] מי' פ"ז מהלכות ברכות הלכה ג סמג עשין מ טוש"ע א"ח סי' קפו סעיף ח ויבהר"ף פ"ז דברכות לח.):

תורה אור השלם

1. בְּכָל עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד:
משלי יז יז
2. כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְיָ עַל יְרֵאָיו:
תהלים קג יג
3. וַיְהִי הַנָּקֵל לְכָתוֹ בַּחַטָּאוֹת יָרְבְעָם בֶּן נְבָט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזֶבֶל בַּת אִתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ:
מלכים א טז לא
4. אם נֹלַעַד אוֹן אַךְ שָׁוְא הָיוּ בְגִלְגַּל שׁוֹרִים זִבְחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים עַל תַּלְמֵי שָׂדָי: הושע יב יב
5. הִנְנִי מֵבִיא אֵלֶיךָ רָעָה וּבִעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל:
מלכים א כא כא
6. וַיִּקֶן אֶת הַהָר שֹׁמְרוֹן מֵאַת שֶׁמֶר בְּכִכְּרַיִם כָּסֶף וַיִּבֶן אֶת הָהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן: מלכים א טז כד
7. וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָעִירָה: מלכים א כ ב
8. וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל הַזְּקֵנִים וְכָל הָעָם אֵל תִּשְׁמַע וְלוֹא תֹאבֶה:
מלכים א כ ח
9. וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי כָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: שמואל ב יז ד
10. וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ: מלכים א יט יח
11. וַיֹּאמֶר יְיָ מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכָה וְזֶה אֹמֵר בְּכָה:
מלכים א כב כ
12. רַק לֹא הָיָה כְּאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֲשֶׁר הִסִּתָה אֹתוֹ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ: מלכים א כא כה
13. וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמַר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלָיו בַּמָּה:
מלכים א כב כא
14. לֹא יָשַׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי:
תהלים קא ז
15. וַיַּעַשׂ אַחְאָב אֶת הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף אַחְאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו:
מלכים א טז לג
16. וַיְבַקֵּשׁ אֶת אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֵהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא בְּשֹׁמְרוֹן וַיְבִאֻהוּ אֶל יֵהוּא וַיְמִתֻהוּ וַיִּקְבְּרֻהוּ כִּי אָמְרוּ בֶּן יְהוֹשָׁפָט הוּא אֲשֶׁר דָּרַשׁ אֶת יְיָ בְּכָל לְבָבוֹ וְאֵין לְבֵית אֲחַזְיָהוּ לַעְצֹר כֹּחַ לַמַּמְלָכָה:
דברי הימים ב כב ט
17. בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וְחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם:
דברי הימים ב לג א
18. וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ כְּתוֹעֵבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְיָ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מלכים ב כא ב
19. וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ וַיָּשֶׁב אֹתוֹ יְרוּשָׁלִַם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: דברי הימים ב לג יג
20. וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ בִּגְלַל מְנַשֶּׁה בֶן יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה בִּירוּשָׁלִָם: ירמיהו טו ד

מסורת הש"ס

[1] ל"ל נקוט, [2] [נקמן קינ.], [3] [ל"ל אל תשמע ואל תאבה], [4] נ"א שהיה מהטה, [5] [שיל פט.] שבת קמט:, [6] [ל"ל ויתפלל אליו ויעתר], [7] נכ"מ: לרלב, [8] [מ"ב י, יב, יד, טו].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דבתים. לשון רעה ווי. עי' ברש"י הושע יג טו:

מוסף רש"י

כל תלם ותלם. שורה ושרוגה ומקום גבוה הוא (לקמן קינ.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com